

Stratégiai szerepe van az oktatás digitalizációjának az EU-ban

A 2020-as évek a digitális oktatás fejlődését hozhatják el az unióban. A digitális korszakra való átállást célozza meg az Európai Unió 3 éve hatályban lévő digitális oktatási cselekvési terve.¹ A 7 éves terv célja, hogy felkészítse a diákokat a korszak jelentette kihívásokra magas színvonalú, inkluzív és hozzáférhető oktatás révén. Ez pedig a tagállamok oktatási rendszereinek támogatásán keresztül történhet meg. Az elmúlt évek távlatából már értékelni lehet a cselekvési terv eddigi erőfeszítéseit, illetve hogy valóban sikerül-e az EU-nak a digitalizáció korából hasznot húzni az oktatásban is.

A Világgazdasági Fórum 2022-es kutatása szerint az oktatás mai formájához képest teljesen új alakot ölt a jövőben.² A ma megszokott egyetemi előadásoknak leáldozni látszik, illetve a számonkérés is más formában fog a jövőben zajlani a digitalizáció elterjedésével az oktatásban. A mostani tudásátadás hatékonyságát veszítette a digitális oktatás nyújtotta lehetőségekkel szemben, mert az több interakciót és problémamegoldási készséget képes átadni a diákok számára.

A koronavírus-járvány egyszerre mutatta meg a digitális oktatásra való átállás előnyeit és hátrányait. Bebizonyította, hogy az online oktatás lehetséges, sőt akár hatékonyabbá teheti az oktatás egyes szegmenseit, azonban rámutatott arra is, hogy kicsit kevesebb, mint 100 évvel az első digitálisan történő tanulást lehetővé tevő eszköz feltalálását követően sem tud a legtöbb diák egyenlően hozzáférni a tananyaghoz, vagy annak átadása akadályokba ütközik.³

A 2021–2027-es időszakra részben a koronavírus-járvány és a korszak adta kihívások miatt a Bizottság meghirdette a Digitális Oktatási Cselekvési Tervet annak érdekében, hogy tanuljunk a Covid-19-válságból, és az oktatási és képzési rendszereket a digitális korhoz igazítsuk. A Bizottság elnöke, Ursula von der Leyen szerint a terv célja: „az oktatási és képzési rendszerek minőségének

¹ Európai Bizottság [é. n.].

² Euronews 2022.

³ JUEL 2021.

és inkluzivitásának javítása, valamint a digitális készségek mindenki számára való biztosítása a digitális és zöld átállás során”.⁴

A Bizottság által kidolgozott 7 éves cselekvési terv mellett a 2021–2030-as időszakra vonatkozóan új uniós szintű oktatáspolitikai együttműködési célokat is elfogadtak a tagállamok oktatási miniszterei. A korábban már felmerült oktatási térség ezzel még nem jött létre, hiszen azt a tagállamok 2025-re tervezik létrehozni,⁵ amelynek alapja, hogy megállapodtak a megfelelő oktatás biztosításában, a tagállamok oktatási rendszerei közötti együttműködés erősítésében, a szabad mozgás és az esélyegyenlőség biztosításában.

Az Európai Parlament jelentése szerint a cselekvési terv végrehajtása rendben halad.⁶ Az eredmények közzé sorolják, hogy a Tanács 2021-ben elfogadta a kevert oktatási módszerre tett ajánlást,⁷ azaz hogy a diákok digitális eszközök használatával kiegészített hagyományos oktatásban miként vehetnek részt. Továbbá a Bizottság etikai irányelveket tett közzé a feltörekvő mesterséges intelligencia és az adatok tanításban való felhasználásáról.⁸ Az iránymutatások bevált gyakorlatokat és forrásokat biztosítanak a tanárok számára ahhoz, hogy megtanítsák a tanítványaikat a kritikus gondolkodásra, a hamis információk értékelésére és azonosítására. Mindezeket pedig a Bizottság által összeállított akadémiai, oktatási és civil társadalomból érkező szereplőkből álló szakértői csoport dolgozta ki.⁹ Legközelebb 2023 májusában ül össze, amikor újabb javaslatokkal állhatnak elő. Az oktatásért felelős biztos, Marija Gabriel úgy fogalmazott, tízből nyolc európai úgy gondolja, hogy a hamis hírek jelenléte problémát okoz az országában.¹⁰

Annak köszönhetően, hogy a 2000-es évek közepén a digitális készségfejlesztés és az ehhez szükséges környezet megteremtése került az unió oktatáspolitikájának középpontjába, a legújabb tervben is kitüntetett helyen szerepel.¹¹ 2023 második negyedévében a Bizottság várhatóan két tanácsi ajánlásra tesz javaslatot a digitális oktatásra, a digitális készségekre vonatkozóan az oktatásban.

⁴ EU Monitor 2020.

⁵ APÁTI 2005.

⁶ European Parliament 2023.

⁷ European Council 2021.

⁸ MOLLY 2022.

⁹ European Commission 2022.

¹⁰ MOLLY 2022.

¹¹ Recommendation of the European Parliament and of the Council of 18 December 2006 on Key Competences for Lifelong Learning.

2024-ben a Bizottságnak átfogó felülvizsgálatot kell végeznie, hogy értékelje a cselekvési terv elért eredményeit és azok hatását, valamint ha szükséges, javasoljon további intézkedéseket vagy módosításokat. Vélhetően az Európai Parlament 2021-es állásfoglalását erősítik meg, azaz hogy minden egyéb módosítást az oktatási rendszerek digitális kapacitásának növelésére, az egyenlőtlenségek csökkentésére kell fordítani, és az élethosszig tartó tanulás elvét kell szem előtt tartani. Továbbá a pedagógusok szakmai fejlődéséhez szükséges anyagi támogatást szorgalmaznak.

2030-ig az unió az EU digitális évtizedét akarja maga mögött tudni. Az egyik fő cél, hogy a 16 és 74 év közötti európaiak 80%-a 2030-ra rendelkezzen alapvető digitális készségekkel.¹² Ez ambiciózus célnak tekinthető, ha az Eurostat adatait vesszük alapul, miszerint 2021-ben ennek a korcsoportnak csak 54%-a rendelkezett ezen készségekkel.¹³ Az északiaknál, köztük Svédországban, Finnországban és Dániában, valamint Írországban, Hollandiában és Spanyolországban is magas, 64% feletti a digitális készségekkel rendelkezők aránya. Míg Olaszország, Lengyelország, Litvánia és a kelet-európai országok esetében 50% alatti ez az arány. Magyarország esetében pedig 49, amivel Németországot meghaladjuk, de Ausztriát, Csehországot és Szlovákiát már nem.

A pandémia egy másik jelentős tapasztalata az internetes lefedettségben felmerülő hiányosságok megléte volt Európa-szerte. A nagy sebességű internet terjedése 2019-től gyorsult fel, akkor uniós szinten 50%-os lefedettséget mért az Eurostat.¹⁴ Majd 2021-ben már 70%-ot. Magyarország az uniós átlagot meghaladva 78,6%-os nagy sebességű internetes lefedettséggel rendelkezett 2021-ben. A Bizottság támogatja, hogy az 5G- és a gigabit-lefedettség növekedjen ott, ahol oktatási és képzési intézmények működnek.¹⁵ Emögött pedig gazdasági és társadalmi érdekek is meghúzódnak, hiszen a bevételek növekedését és a szolgáltatások felgyorsulását várják. Az oktatás területén a Bizottság felhívásokat intéz a tagállamok felé, hogy ösztönözze ezen technológiák telepítését. Erre 2022-ben kétszer már sor került, majd 2023-ban is várható egy. Az 5G terjedése pedig tovább folytatódik világ-, illetve Európa-szerte.¹⁶

Az Európai Unió emellett több, a digitális készségfejlesztést és egyenlőséget célzó programot hozott létre vagy bővített. Így például az Erasmuson keresztül

¹² European Parliament 2023.

¹³ Eurostat 2023.

¹⁴ Eurostat 2022.

¹⁵ European Commission 2021.

¹⁶ GSMA 2023.

a felsőoktatásban, a szakképzésben vagy a felnőttképzésben részt vevők számára digitális képzést indítottak, amelyet 2022-ben bővítettek, ez pedig több tízezer diákot érint.¹⁷ Továbbá az iskolás lányok képzettségének szintjét is növelni szeretnék, ennek érdekében képzést is indítottak, amelyen 2022-ben 26 ezren vettek részt.¹⁸

A digitális oktatás fejlesztésének kulcsszerepe van abban, hogy az unió és tagállamai versenyképesek maradjanak, illetve a jövő kihívásainak eleget tegyenek. Az infokommunikációs eszközök ismerete és az új technológiákhoz való alkalmazkodás képessége fontos, hogy a piaci, valamint az állami szektor az unióban fejlődni tudjon. A digitalizáció egy olyan terület, ahol Európa fel tudja venni a versenyt az Egyesült Államokkal és Kínával. Ezért a versenyképesség megtartásának a jövő generációinak megfelelő oktatásán kell nyugodnia. Azonban valódi cselekvésre van szükség, és nem merülhet ki az unió ezen téren való politikája felhívásokban. Az uniónak ösztönzést kell adnia, hogy a tagállamok együttműködjenek, és külön-külön is teljesítsék az elvártakat a digitális készségek oktatása terén.

2023. április 21.

Felhasznált irodalom

- APÁTI Anna Zita (2005): Az egységes európai oktatási térség kialakulásának esélyei. *Pedagógiai Folyóiratok*, 2005. szeptember. Online: <https://folyoiratok.oh.gov.hu/uj-pedagogiai-szemle/az-egyseges-europai-oktatasi-terseg-kialakulasanak-eselyei>
- Digital connectivity: How Technology is Shaping the Future of Education. *Euronews*, 2022. december 21. Online: www.euronews.com/next/2022/12/21/digital-connectivity-how-technology-is-shaping-the-future-of-education
- EU Monitor (2020): *Explanatory Memorandum to COM(2020)624 – Digital Education Action Plan 2021-2027 Resetting Education and Training for the Digital Age*. 2020. szeptember 30. Online: www.eumonitor.eu/9353000/1/j4nvhdjdk3hydjq_j9vvik7m1c3gyxp/vlcis37domym
- Európai Bizottság [é. n.]: *Digitális oktatási cselekvési terv (2021–2027)*. Online: <https://education.ec.europa.eu/hu/focus-topics/digital-education/action-plan>
- European Commission (2021): *Connectivity for a European Gigabit Society – Brochure*. 2021. február 26. Online: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/connectivity-european-gigabit-society-brochure>
- European Commission (2022): *Education Professionals: Help Us Shape the European Framework for Digital Education Content*. 2022. december 9. Online: <https://education.ec.europa.eu/>

¹⁷ MIRIGLIANO 2021.

¹⁸ Girls Go Circular [é. n.].

Stratégiai szerepe van az oktatás digitalizációjának az EU-ban

[news/education-professionals-help-us-shape-the-european-framework-for-digital-education-content](#)

European Council (2021): *Drawing Lessons from the Pandemic, Council Adopts Recommendation on Blended Learning*. 2021. november 29. Online: www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2021/11/29/drawing-lessons-from-the-pandemic-council-adopts-recommendation-on-blended-learning/

European Parliament (2023): *Progress on the European Commission's 2021-2027 Digital Education Action Plan*. 2023. március. Online: [www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2023/745689/EPRS_BRI\(2023\)745689_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2023/745689/EPRS_BRI(2023)745689_EN.pdf)

Eurostat (2022): *Increase in High-Speed Internet Coverage in 2021*. 2022. augusztus 22. Online: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/ddn-20220822-1>

Eurostat (2023): *Share of Individuals Having at Least Basic Digital Skills, by Sex*. 2023. december 15. Online: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/SDG_04_70__custom_4713299/default/map?lang=en

Girls Go Circular [é. n.]: *About the Project*. Online: <https://eit-girlsgocircular.eu/about/>

GSMA (2023): *European 5G Performance Trails its International Peers*. 2023. február 24. Online: www.gsma.com/membership/resources/european-5g-performance-trails-its-international-peers/

JUEL, Tailor (2021): Looking Back to Think Ahead: The History of Digital Learning and Best Practices for Modern Deployment. *Training Industry*, 2021. június 8. Online: <https://trainingindustry.com/articles/remote-learning/looking-back-to-think-ahead-the-history-of-digital-learning-and-best-practices-for-modern-deployment-spon-allencomm/>

MIRIGLIANO, Matteo (2021): Digital Opportunity Traineeships. *Digital Skills & Jobs Platform*, 2021. április 21. Online: <https://digital-skills-jobs.europa.eu/en/actions/european-initiatives/digital-opportunity-traineeships>

MOLLY, Killeen (2022): EU Offers Guidelines for Schools to Boost Digital Literacy. *Euractiv*, 2022. október 12. Online: www.euractiv.com/section/digital-inclusion/news/eu-offers-guidelines-for-schools-to-boost-digital-literacy/

Recommendation of the European Parliament and of the Council of 18 December 2006 on Key Competences for Lifelong Learning. HL L 394/10., 2006. december 30. Online: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:394:0010:0018:en:PDF>